MIJN BORNE 2030...

Toekomstvisie van de Bornse gemeenschap

DYNAMISCHE DORPEN

BORNE - HERTME - ZENDEREN

IDENTITEIT
TRENDS
AMBITIES

DYNAMISCHE DORPEN
VAART DER VOLKEREN
TWENTSE STAD
GENIETEN EN KOESTEREN

DYNAMISCHE DORPEN
TOEKOMST
VISIE 2030

Voorwoord

Voor u ligt 'Dynamische Dorpen', de toekomstvisie voor de Bornse gemeenschap!

Ik zeg met nadruk 'gemeenschap', omdat MijnBorne2030 is opgesteld met, door en voor inwoners. De gemeenteraad van Borne heeft in mijn ogen lef. Lef dat ook beloond is. Borne is de eerste gemeente in Nederland die het herijken van een toekomstvisie heeft overgelaten aan de inwoners. Niet alleen de uiteindelijke keuze voor het scenario 'Dynamische dorpen', maar ook het opstellen van de 4 mogelijke scenario's en de hele weg die daaraan vooraf ging, is bepaald door een grote groep mensen en maatschappelijke organisaties, waarvan de gemeente één van de partners was. Ik ben er trots op dat ik als voorzitter van de regiegroep van dichtbij heb mogen meemaken hoeveel betrokkenheid en commitment er in onze gemeenschap is.
Hoe mensen mee willen doen, mee durven doen en hoe de eerste bedenkingen al snel werden omgezet in vertrouwen. Vertrouwen dat deze visie echt vormgegeven zou worden door iedereen die daaraan mee wilde bouwen. Ik bedank alle leden van de regiegroep, maar ook alle andere maatschappelijke partners die op welke manier dan ook hebben meegewerkt, ontzettend voor hun inzet.

'De ultieme vorm van burgerparticipatie', zo noemde gedeputeerde Ranter MijnBorne2030 bij de onthulling van de 4 scenario's. Aan al die mensen die via de ambitiegesprekken en de BorneBox hebben laten weten welke kant het op zou moeten gaan en aan die ruim 4000 stemmers: MijnBorne2030 heeft geluisterd. En samen met u gaan we graag op weg daarnaar toe.

Rob Welten
Voorzitter regiegroep MijnBorne2030
Burgemeester van Borne

MEI 2010
JULI - NOV 2010
JULI - NOV 2010
NOV - JAN 2011
FEB - MRT 2011
APRIL-MEI 2011
JUNI 2011
1. Start
2. Trendstudie
3. Identiteitsonderzoek
4. Ambities
5. Scenario's
6. Voorkeursscenario
7. Toekomstvisie

Colofon

Deze visie wordt via de gemeenteraad van Borne aangeboden aan de inwoners van Borne, Hertme en Zenderen, door de volgende maatschappelijke partners die zitting hadden in de regiegroep:

Woonbeheer Borne, Bundeling Bornse Ondernemers (BBO), WMO-platform, Dorpsmanagement, Evenementenbureau, Kulturhus Borne, Stichting Wijkorganisatie Letterveld/Kerkedennen, Welzijn Ouderen Borne, Belangenvereniging Oud Borne, PCOB, Milieuraad, jeugd en jongerenwerk Borne, Bestuurscommissie lichamelijke opvoeding en sport (BLOS), Breed Overleg Recreatie en Toerisme (BORT), Wijkcomité Wensink-Zuid, Basisonderwijs Borne vertegenwoordigd door Stichting KOMT, Stichting Gemeenschapsbelangen Hertme, Dorpsraad Zenderen, PvdA Borne, Carint maatschappelijke dienstverlening, Gemeente Borne.

Speciale dank aan iedereen die daarnaast belangeloos heeft meegewerkt, al die instanties en (wijk)verenigingen die informatie op hun websites of in nieuwsbrieven plaatsten en/of ambitiegesprekken organiseerden. Speciale dank ook aan RTV Borghende voor de prachtige BorneBox, aan de Bornse Courant voor de free-publicity, aan de sponsoren van prijzen voor de tekenwedstrijd en de bibliotheek Borne voor het tentoonstellen van de inzendingen.

mede mogelijk gemaakt door

provincie Overijssel

De robots hebben de toekomst en de huizen zweven!

De toekomstvisie van: Demi Rouhof, groep 8

Inleiding 1

De laatste toekomstvisie van Borne – Borne Nieuw – dateert uit 2001.
Gemeenteraad en gemeentebestuur vinden het hoog tijd om de toekomstvisie te herijken.

De wereld verandert immers in hoog tempo en de houdbaarheid van toekomstvisies is daardoor beperkt. De rol van de gemeente is veranderd, vooral omdat in de afgelopen jaren maatschappelijke partners steeds belangrijker zijn geworden. Taken werden heroverwogen, uitbesteed en gedeeld. Een toekomstvisie komt meer en meer voort uit het uiterst complexe krachtenveld van overheid, organisaties en burgers. Het gemeentebestuur stuurt daarin minder en regisseert meer. Een actuele kaart en een geijkt kompas zijn niet meer voldoende. De toekomst heeft het complete en ingewikkelde krachtenveld dat in Borne beschikbaar is, nodig voor een goede ontwikkeling. De toekomstvisie MijnBorne2030 is vanuit dat perspectief en vooral ook vanuit die houding tot stand gekomen.

De gemeente heeft in het visieproces twee rollen, die van procesbegeleider en die van partner. Vooraf was duidelijk dat grote betrokkenheid van inwoners en organisaties een vereiste is. De gemeente heeft die betrokkenheid gewaarborgd door geld en menskracht voor het proces beschikbaar te stellen. Als partner draagt de gemeente bij aan de inhoudelijke totstandkoming van de toekomstvisie.

Er is de afgelopen maanden verkend en er is een richting vastgesteld. In de verkenning zijn trends en de verwachte ontwikkelingen geschetst. Op basis daarvan en door middel van een groot aantal gesprekken met burgers en organisaties werden identiteit en de ambities van Borne vertaald in vier scenario's. Vervolgens werden de scenario's voorgelegd aan de inwoners van Borne. In totaal brachten 4038 inwoners tijdig hun stem uit op een van de scenario's. Twee scenario's werden verankerd in een stedelijke identiteit en twee gingen uit van een dorpse identiteit.

De dorpse identiteit kende weer twee scenario's: behoudend (Genieten en Koesteren) en ontwikkelend (Dynamische Dorpen). In het aantal stemmen was er weinig verschil tussen die twee scenario's. De uiteindelijke winnaar is Dynamische Dorpen. Duidelijk is dat Bornenaren de dorpse identiteit koesteren maar in meerderheid kiezen voor het aanwenden van de ontwikkelkracht die in de gemeente aanwezig is.

Het proces van MijnBorne2030 werd intensief en met overgave begeleid door een regiegroep bestaande uit vertegenwoordigers van maatschappelijke partners van de gemeente Borne. Het was dé manier om te voldoen aan de eis dat het ontstaan van de toekomstvisie zorgvuldig en transparant tot stand zou komen met realistische en expliciete verwachtingen. De regiegroep zorgt er voor dat de visie echt uit de samenleving komt. De betrokkenheid van inwoners was groot: 23,3% van de stemgerechtigden (vanaf 15 jaar) heeft de moeite genomen de stem ook daadwerkelijk uit te brengen.

De toekomstvisie MijnBorne2030 wordt vastgesteld door de gemeenteraad en door de maatschappelijke partners als richtinggevend document aanvaard. Plannen, ideeën en ontwikkelingen worden getoetst aan wat er in de visie staat. Het wordt de komende jaren ingezet als kader voor de ontwikkelingen in de gemeente Borne. Daarnaast en misschien wel daarboven wordt iedere burger en iedere organisatie uitgedaagd om met de visie aan de slag te gaan. Er zijn genoeg praktische aanknopingspunten die eigenlijk eenvoudig aan bestaande of nieuwe initiatieven te koppelen zijn. De gemeente wil bij de praktische uitwerking van de visie een voortrekkersrol vervullen.

Leeswijzer voor deze visie

In het volgende hoofdstuk leest u de visie MijnBorne2030: Dynamische Dorpen. Dynamische Dorpen is beschreven vanuit het perspectief van 2030. Dat wil zeggen, we schrijven niet naar 2030 toe, maar schrijven alsof het 2030 is. Wat wil onze gemeenschap dan bereikt hebben? Daarna staan we in hoofdstuk 3 stil bij de vraag hoe we samen, als gemeenschap, vorm kunnen geven aan deze nieuwe toekomstvisie. Om te komen tot 4 scenario's waar de bevolking uit kon kiezen: Dynamische Dorpen, Genieten en Koesteren, Twentse Stad en Vaart der Volkeren, had de regiegroep bouwstenen nodig. Deze 3 bouwstenen zijn de identiteit, trends & ontwikkelingen en ambities. In de bijlagen zijn hiervan samenvattingen opgenomen.

110 mensen gaven via de BorneBox aan wat zij belangrijk vinden. Deze filmpjes werden op Youtube veel bekeken

1.

2.

3.

DE TOEKOMSTVISIES VAN

1. Nadia Kleinsman, groep 6

Als ik groot ben en ga winkelen, dan rijd je met het wagentje langs het pinapparaat en dan wordt het allemaal tegelijk afgerekend en niet 1 voor 1.

2. Sterre Meulenbroek, groep 5

Dit is een dierenviaduct over de tunnel bij de Stroom Esch.

3. Collin de Vries, groep 7

Er moet een ijssalon komen in Hertme en een skatebaan.

MijnBorne2030 Dynamische Dorpen 2

Op de komende pagina's leest u de uitwerking van de herijkte toekomstvisie voor de gemeenschap Borne: Dynamische Dorpen. We staan stil bij verschillende onderwerpen en beschrijven deze alsof het 2030 is. Wat willen we dan bereikt hebben?

WELZIJN EN SAMENLEVING IN 2030

Gewilde locatie om te wonen. Dorpse identiteit, groene gemeente, stedelijke voorzieningen dichtbij. Zelfstandigheid behouden. Noaberschap en gastvrijheid. Inwoneraantal is gegroeid. Aansprekende voorzieningen voor de jeugd. Centrum ontmoetingsplek voor bewoners. Goede verbindingen van de wijken naar het centrum. Uitnodigende uitstraling van het centrum. Aantrekkelijk voor de jeugd door vele uitgaansgelegenheden en terrasjes. Het Kulturhus is een bindende factor in de gemeenschap. Door culturele activiteiten leren bewoners elkaar beter kennen en integreren nieuwe inwoners makkelijk.

Uitstraling

Borne is in 2030 een gewilde locatie om te wonen. Naast goede en aantrekkelijk gelegen woningen en een afgewogen pakket aan voorzieningen, laten potentiële inwoners zich leiden door een vaag begrip als uitstraling. Uitstraling kan de optelsom zijn van: winkelvoorzieningen, horeca en (culturele) activiteiten. Andere ingrediënten: gezelligheid en sfeer. Borne heeft ingezet op voorzieningen die er voor zorgen dat inwoners elkaar veelvuldig ontmoeten. Het Kulturhus had die opdracht al, maar het centrum van het dorp is daar nadrukkelijker bij gekomen. Een prachtige ontwikkeling, omdat de kracht van de samenleving zich vooral (en misschien alleen maar) ontwikkelt op plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Zonder ontmoeting ontstaat er niets. Zeker ook in de kernen Zenderen en Hertme werd geïnvesteerd in ontmoetings-

plekken om de ontwikkelkracht in die dorpen te behouden. De gemeente en anderen gebruiken de ontmoetingsplekken om met elkaar te praten over de Bornse actualiteit.

Overheid & burgers

De rol van de overheid is in de afgelopen jaren sterk veranderd. Meer zaken dan in het verleden werden overgelaten aan initiatieven van burgers, instellingen of ondernemers. Die partijen hebben elkaar daardoor ook meer gevonden. De nieuwe positie van de overheid heeft nieuwe verhoudingen gecreëerd. Nu, in 2030, blijkt dat een onomkeerbaar proces te zijn. Er wordt minder naar de overheid gekeken en er is meer initiatief ontstaan. Niet alles wat Borne in haar visie uit 2011 had staan, is gerealiseerd. Soms was er gewoon geen geld, soms bleek er geen draagvlak te zijn. Ook werd de visie een aantal keren ingehaald door de werkelijkheid. De gemeente heeft sterk ingezet op haar regierol. Bestuurders en ambtenaren zijn minder bepalend geworden. De vaardigheden waar binnen de overheid behoefte aan is, hebben meer en meer te maken met verbinden en organiseren. Burgers en gemeente zijn een dynamische verbinding aangegaan. Af en toe was er wel twijfel en verwarring over wie waar verantwoordelijk voor was. Achteraf blijkt het een proces geweest te zijn met alleen maar winnaars. Vanaf 2011 is de gemeente Borne heel bewust bezig geweest met het inhoud geven aan haar regisserende rol.

Op basis van MijnBorne2030 werden er verbindingen aangegaan met allerlei partners en met de inwoners van Borne. Rondom thema's ontstonden regiegroepen en met inwoners werd een doorlopende dialoog aangegaan. De simpele sleutelwoorden: communicatie, gezamenlijke verantwoordelijkheid en delen van zeggenschap. Bestuurskundigen van de Universiteit Twente zijn af en toe gevraagd om bijstand te leveren als de verhoudingen te onduidelijk werden. De behoefte aan bijstand werd groot op het moment dat er in de gemeenteraad vraagtekens ontstonden over de processen die een nieuwe overheid lieten ontstaan. Verantwoordelijkheden die dieper in de samenleving terechtkomen, hebben immers niet altijd meer de goedkeuring van de gemeenteraad nodig. Nu in 2030 kan – achteraf– gezegd worden dat de plaatselijke democratie zich sterk heeft ontwikkeld en dat de betrokkenheid bij Borne groot is.

Civil Society

Wellicht nog belangrijker was het ontstaan van de Civil Society, de 'burgermaatschappij'. De markt en de samenleving werden uitgedaagd om in een losser verband ten opzichte van de overheid zelf nieuwe oplossingen te bedenken en te exploiteren. En dat deden ze. Volop! De Civil Society is vanuit de tijdgeest min of meer automatisch ontstaan, omdat burgers de werkelijkheid zelfstandig bleven invullen, ook toen de overheid wat meer op de achtergrond kwam. Borne is de uitdaging, die de Civil Society was en zonder

twijfel nog steeds is, volop aangegaan. Een groep inwoners met ideeën over wat een Civil Society nodig had om zich versneld te ontwikkelen, vormden samen een TaskForce Civil Society. Het eerste initiatief was de nu bij iedereen bekende ideeënmakelaar die al weer jaren een centrale rol heeft in de opvang, de uitwerking en een heldere routing van burgerideeën. Een sterk punt was toen ook al dat burgers eigenaar van hun eigen idee bleven.

Welzijn

Diensten en activiteiten in het segment welzijn komen voort uit een netwerk van organisaties. De nieuwe rol van de gemeente – die van regisseur – bleek bij uitstek geschikt voor welzijn.
De gemeente deelde al tal van verantwoordelijkheden op het gebied van welzijn; vanaf 2010 is daar zwaarder op ingezet.
De gemeente was wel nog vaak de initiator van ontwikkelingen, maar vanuit de samenleving werden er handen en voeten aangegeven. Een centrale rol daarin kreeg het Kulturhus Borne, dat door zijn opzet en missie altijd al een brandpunt was van de in Borne beschikbare daadkracht. Kulturhus en gemeente opereren in welzijn als gelijkwaardige partners. Borne heeft in 2015 het woord 'subsidie' afgeschaft. Vanaf dat jaar wordt er gesproken over een 'maatschappelijke investering'. Investeerders willen wel van tevoren weten wat het rendement van de investering zal zijn en dat geldt ook voor de gemeente Borne. Aanvragers van een maatschappelijke investering konden niet meer volstaan met een vage doelstelling. "Wat levert het op of wat is het effect?", is de vraag die vanaf 2015 wordt gesteld.

Solidariteit met de kwetsbaren stond in de afgelopen jaren hoog op de prioriteitenlijst. Van mensen die om welke redenen dan ook niet in staat zijn om helemaal zelf vorm aan hun leven te geven, worden wel – als dat maar enigszins kan – eigen inspanningen verwacht.

Noaberschap

De kracht van Borne is kleinschaligheid. Mensen 'kennen' elkaar en voelen onderlinge betrokkenheid. Het begrip Noaberschap werd leidend als het over het sociale kapitaal van Borne ging. De sociale contacten en de netwerken van de inwoners zorgden voor een krachtdadige vrijwilligerssector. Door onder meer de vergrijzing was extra aandacht nodig voor mantelzorg, voorkoming van sociaal isolement en zorg aan ouderen.

Jongeren

Jongeren die gaan studeren of werken, trokken in het verleden nog weg uit Borne. Om blijvend inhoud te kunnen geven aan de fenomenen dynamiek en innovatie was het noodzakelijk om jongeren voor de gemeente te behouden. Voorzieningen die

kinderen en jongeren het gevoel geven in Borne – ook op termijn – echt thuis te horen, bleken daarbij onmisbaar. De gemeenschap Borne investeerde in spelen, recreëren, ontmoeten en uitgaan.

Ouderen

Borne heeft binnen haar grenzen veel van de voorzieningen die ouderen in hun directe woonomgeving nodig hebben. Zorg richt zich daarbij vooral op hoogbejaarden. Van jonge ouderen werd een actieve betrokkenheid bij de samenleving verwacht. Zij kregen een rol bij het in stand houden van welzijns- en zorgvoorzieningen (verenigingen, vrijwilligerswerk, mantelzorg). Nu, in 2030, kan er geconstateerd worden dat er daardoor als bijeffect een veel betere verbinding tussen de generaties is ontstaan. Zelfredzaamheid is voor ouderen een sleutelwoord. Borne investeerde vooral in preventie (bewegen, gezonde voeding, sociale contacten). De Wet Maatschappelijke Ondersteuning bood veel aanknopingspunten. Een krachtige lange termijn aanpak die werd opgesteld in nauwe samenspraak met de ouderen zelf, was in de afgelopen jaren de leidraad.

Veiligheid

Borne is in 2030 op alle fronten een veilige gemeente. Veiligheid is een lastig containerbegrip geworden dat moeilijk in één ambitie bleek te vatten (criminaliteit, overlast, verloedering, onveiligheidsbeleving, verkeer, etc.). Burgers bleken erg te hechten aan het thema als het over de woon- en leefomgeving ging. De rol van de burgers is in de afgelopen twintig jaar sterk gegroeid waar het over veiligheid ging. Een politiechef zei ooit: "Ik wil meer burgers op straat zien". Borne zette breed in op veiligheid.

RUIMTE EN WONEN IN 2030

De structuur en aanblik van Borne, Hertme en Zenderen is zoveel mogelijk gelijk gebleven. Nieuwe woningen gebouwd door effectief van de open ruimte in de dorpskernen gebruik te maken. Oude woningen en bedrijfsruimtes zijn indien nodig vervangen door nieuwbouw. Bornenaren in alle leeftijdsfasen wonen gelukkig in Borne. Zorgwoningen voor bewoners die extra zorg behoeven. Levensloop geschikte woningen in de nieuwbouw. Veel senioren uit de omgeving gevestigd in diverse woonservice-zones.

Wonen in een groen dorp

Mensen in Borne, Hertme en Zenderen hechten aan de kleinschaligheid van hun gemeente. Het dorpse, open en groene karakter wordt enorm gewaardeerd. In 2030 is er op het eerste gezicht niet veel veranderd. De veranderingen die hebben plaatsgevonden vallen nauwelijks op. Slechts een deel van de open ruimten in de kernen is bebouwd en hier en daar is oud vervangen door nieuw. Sommige bedrijfsgebouwen hebben een woonbestemming gekregen. Borne profileert zich als een echte woongemeente.

Wonen en werken

Door het woonklimaat, de aantrekkelijke ligging en de goede bereikbaarheid is Borne een uitstekende vestigingsplaats voor zzp'ers geworden. De combinatie van wonen en werken wordt gestimuleerd door ruime aandacht in het woningbouwprogramma voor die combinatie. Er zijn woningen met kleine bedrijfsruimten en er zijn bedrijfspanden waar gewoond kan worden.
Door onophoudelijk in te spelen op de nieuwste ontwikkeling op ICT-gebied werkt een fors deel van bevolking een of meerdere dagen vanuit huis.

Wonen voor starters

Borne wil de groep van 20 tot 35 jaar meer aan zich binden en om daarvoor te zorgen zijn nieuwe woonvormen ontwikkeld die de gemeente aantrekkelijk maakt voor starters op de woningmarkt. Door de bouw van levensloopbestendige woningen is een deel van de ouderen verhuisd naar die woningen en ook daardoor is er meer ruimte ontstaan voor starters. In de directe woonomgeving zijn voorzieningen die inspelen op de behoefte van jonge gezinnen en eenpersoonshuishoudens (spelen, sport, opvang, winkels, horeca). Borne heeft een programma ontwikkeld dat er voor zorgt dat nieuwe inwoners zich snel thuis voelen in de gemeente en direct betrokken worden bij wat er in Borne te doen is en wat er moet gebeuren. Dat programma heeft ontwikkeltijd gekost en de inzet van velen, maar de resultaten zijn opmerkelijk en trekken landelijk de aandacht. Een deel van de nieuwe bewoners voelt zich echt uitgedaagd door de actieve kennismaking.

Wonen voor ouderen

Nederland vergrijst en Borne vergrijst mee. In Borne is de vergrijzing niet als probleem opgepakt, maar als kans. Er is gebouwd voor ouderen en met licht accent op bouwen voor kapitaalkrachtige senioren. Zij hebben de plaatselijke economie een aardige impuls gegeven. Zzp'ers en vrijwilligers leveren op ouderen afgestemde diensten en activiteiten. Veel inwoners van Borne willen als ze ouder worden in hun eigen huis blijven wonen. De buurt en de voorzieningen zijn bekend en dat geeft een vertrouwd

en veilig gevoel. Woningen in Borne zijn daarom aangepast en nieuwe woningen zijn levensloopbestendig. Er is meer aandacht besteed aan woningen voor mensen met een fysieke beperking. De achterstand die in 2011 bestond is daardoor weggewerkt.

Wonen en gezinnen

Goed wonen voor jonge gezinnen heeft alles te maken met de nabijheid van goede voorzieningen en dan vooral scholen. Borne heeft geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs en heeft in de loop van de jaren vijf MFA's (Multi Functionele Accommodaties) gebouwd waarin onder meer een brede school is gevestigd. Ouders zijn zeer te spreken over de keuzemogelijkheden binnen het onderwijs. De MFA's bieden ook onderdak aan opvang, sport en kunst/cultuur. Clustering van voorzieningen beperkt zich niet tot de publieke sector. Door de aanwezigheid van ondernemers (detailhandel, sport, zorg) in of bij de MFA zijn complete voorzieningenclusters ontstaan.
De bouw van de scholengemeenschap heeft meer gezinnen naar Borne getrokken dan eerder was voorzien.

Mobiliteit: wegen

Door de verbreding van de A1 en de A35 is Borne in 2030 uiterst bereikbaar. Daardoor heeft de gemeente zowel uit de richting Deventer/Almelo als uit de richting Hengelo/Oldenzaal/Enschede een goede uitstraling. Inwoners maken gebruik van de voorzieningen in het dorp, maar weten dat een stad – als dat nodig is – altijd dichtbij is. Mensen van buiten worden aangetrokken door culturele activiteiten, de goed ontwikkelde horeca en de unieke winkelvoorzieningen. De overlast van het doorgaande verkeer is door een aantal elkaar versterkende maatregelen teruggedrongen.

Mobiliteit: openbaar vervoer

Geld om de hele treinroute door Borne in de grond te verzinken was er in de afgelopen 20 jaar niet, maar de barrièrewerking is wel opgeheven door een gedeeltelijke verdieping van het spoor. Op het dak van de tunnel staat een bedrijfsverzamelgebouw en er is daar extra parkeergelegenheid ontstaan. Binnen Borne is het kleinschalige elektrische vervoersysteem een succes.

Mobiliteit: fiets

Borne is vanuit Hengelo, Hertme en Zenderen via een fietssnelweg bereikbaar. Om te voorkomen dat die fietsroutes er vrijwel ongebruikt bij liggen, is een ambitieus programma gestart om inwoners daadwerkelijk aan het fietsen te krijgen. Door de populariteit van de elektrische fiets is dat een enorm succes geworden. Omdat er meer mensen in de openbare ruimte zijn, heeft dat programma ook de sociale veiligheid vergroot.
Alle fietsroutes naar scholen, sportieve en culturele voorzieningen

vanuit de woonwijken zijn veilig en goed verlicht. De knelpunten die er waren zijn in de afgelopen jaren voortvarend aangepakt.

Natuur en landschap

Het buitengebied is een van de speerpunten geworden in de ontwikkeling van Borne. Toerisme en recreatie werden na het traject MijnBorne2030 in 2011 in een paar jaar naar een hoger plan getild. Vooral door de samenwerking tussen ondernemers, agrariërs en natuurbeschermers ontstonden nieuwe toeristische producten waarbij de eigenheid van het gebied door alle partijen werd gerespecteerd. Het motto 'ontwikkelen waar ontwikkelen past en behouden waar behoud nodig is', inspireerde alle partijen.

Centrum

Het centrum van Borne is het kloppend hart van de gemeente. De winkelvoorzieningen in steden zijn steeds meer op elkaar gaan lijken omdat vrijwel ieder pand op een A-locatie wordt ingenomen door een landelijke keten. Borne heeft geïnvesteerd in het ontwikkelen en aantrekken van unieke winkels. In de regio wordt het Bornse aanbod erg gewaardeerd en vaak is het druk in het centrum. De aantrekkingskracht stijgt nog altijd omdat parkeren bijna nooit een probleem is en – nog altijd – vrijwel overal gratis. Oud-Borne is dé ontdekking van Twente geworden. De culturele activiteiten die daar met regelmaat worden aangeboden trekken nieuwe bezoekers. De activiteiten rondom b.v. Kerst trekken veel publiek. Om de kwaliteit en de ontwikkeling van het Bornse aanbod te waarborgen, wordt er sinds 2017 twee keer per jaar overlegd met gemeenten uit de rest van Nederland – De Onderscheidende Alliantie – die een koers varen die synoniem is aan die van Borne. Er wordt afgestemd en de gemeenten inspireren elkaar met aanpak en ideeën.

ECONOMIE EN ONDERNEMEN 2030

De aantrekkingskracht van Borne uit zich in nieuwe bedrijvigheid. Er zijn diverse kennisintensieve zelfstandige bedrijfjes gevestigd. Ook komen door het groene karakter van de gemeente en de vele culturele activiteiten ieder jaar meer toeristen naar Borne en de kerkdorpen. Er is hierdoor meer werkgelegenheid in de horeca ontstaan.

Bedrijfsleven

Borne heeft zich in economische zin goed ontwikkeld. Er was minder behoefte aan grootschalige bedrijfsterreinen, maar vanuit de slipstream van de (woon)faciliteiten voor zzp'ers heeft zich een

aantal kleine bedrijven ontwikkeld. Die bedrijven trokken weer nieuwe zzp'ers naar Borne. En zo ging het verder in de afgelopen jaren. Veel bedrijven die zich in de afgelopen twintig jaar in Borne hebben gevestigd, hebben gelijksoortige kenmerken. Ze zijn kennisintensief en innovatief en ze opereren in een hoogwaardig segment. De gemeente Borne heeft er veel aan gedaan om bedrijven naar Borne te halen. Het uitgangspunt was altijd om te kijken hoe het vestigingsklimaat optimaal gehouden kon worden. Het leveren van maatwerk aan ieder bedrijf afzonderlijk was de basis van het beleid.

Bestuurders en ambtenaren zochten, binnen het wettelijk kader, naar oplossingen of aanpassingen waardoor zaken wel gerealiseerd konden worden. De economie van Borne heeft zich de afgelopen jaren, sterker dan voorheen, georiënteerd op het nabije Duitsland. Ondernemers zijn sterk verbonden met zorg en welzijn. Maatschappelijke Verantwoord Ondernemen (MVO) en Maatschappelijk Bewust Ondernemen (MBO) staan hoog in het vaandel. Er is een levendige uitwisseling ontstaan tussen bedrijven en organisaties.

Kennisinstituten

Borne heeft in de afgelopen decennia bewust contact gezocht met de kennisinstituten in een grote regio. De daaruit ontstane verbinding tussen onderwijs, bedrijfsleven en lokale overheid heeft de innovatiekracht van het bedrijfsleven vergroot. Bedrijven uit Borne zijn door de banden met de kennisinstituten op grote schaal leverancier geworden van stageplekken, praktijkplaatsen en afstudeerplekken. Afgestudeerden en stagiaires weten daardoor precies wat bedrijven in Borne te bieden hebben. De doorstroming van stage en afstuderen naar werken in Borne kwam goed op gang. Bornse bedrijven hebben daardoor minder last van de krapte op de arbeidsmarkt.

Zorg en welzijn

Mede door de vergrijzing is de zorgsector een belangrijke werkgever geworden. Door de aantrekkelijke woonmogelijkheden voor kapitaalkrachtige ouderen is er een levendige sector van aanbieders van diensten en activiteiten ontstaan. De forse krapte op arbeidsmarkt binnen de zorgsector kon voor een deel worden opgevangen door de verbinding met scholen. Ook het prettige woonklimaat in Borne – voor personeel en ondernemers in de zorgsector – heeft bijgedragen aan het voorkomen van al te grote tekorten.

Recreatie & toerisme

Borne heeft zichzelf op de kaart gezet als een gemeente waar het goed toeven is. De Groene Poort en de goede verbindingsroutes met het nationaal landschap Twente trekken veel dagjesmensen uit een grote regio. Het centrum is aantrekkelijk door de goede

horecavoorzieningen en het onderscheidend winkelapparaat. Borne ontwikkelde in de jaren naar 2020 een geheel nieuwe sector, die van de streekproducten. Met producten uit Twente, uit Overijssel, maar ook uit de grensregio van Duitsland werden nieuwe groepen consumenten naar Borne getrokken. In het buitengebied heeft de agrarische sector een educatieve route ontwikkeld die 'mensen uit de stad' inzicht geeft in de voedselproductie. In vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen hebben zich vooral dienstverlenende bedrijfjes gevestigd die zich voor een deel ook met recreatie en toerisme bezighouden. Het ruimhartige vestigingsbeleid van de gemeente voor vestiging van bedrijven in het buitengebied heeft haar vruchten meer dan afgeworpen.

De agrarische sector

Borne heeft een klein aantal sterke agrarische bedrijven binnen haar grenzen. Zij hebben zich ontwikkeld als kennisintensieve bedrijven die naadloos aansluiten bij het innovatieve karakter van Borne. Vanaf het begin van deze eeuw was al duidelijk dat de groeimogelijkheden voor de sector uiterst beperkt zouden zijn. Er zijn gewoon geen extra hectares beschikbaar. Door de ingesloten ligging van Borne (tussen spoor en snelwegen) was er nauwelijks ruimte om te verkavelen. Het aantal bedrijven is inmiddels al jaren constant. De sector speelt een belangrijke rol in het onderhoud en het in stand houden van het landschap.

DUURZAAMHEID 2030

Alle nieuwbouw van de afgelopen jaren is gebouwd op basis van duurzame principes. Project-ontwikkelaars gebruiken 100% herbruikbaar materiaal voor hun nieuwbouw. De nieuwe woningen zijn energieneutraal. Borne heeft zijn duurzaamheid in een convenant met alle Bornse bedrijven en organisaties vastgelegd. Daarin hebben alle partijen zich verbonden groene energie en minimaal 50% fairtrade producten te gebruiken.

Lokaal

Het begrip duurzaamheid bestrijkt een enorm beleidsterrein. Borne is de laatste twintig jaar duurzaam bezig geweest. De praktijk wees echter uit dat er lokaal veel bereikt kon worden, maar ook dat veel zaken het plaatselijk niveau bleken te overstijgen. Een goed voorbeeld daarvan is dat sinds de aanleg van de A35 tussen Zwolle en Almelo – en de bijbehorende toename van het verkeer – de luchtkwaliteit en het geluid rond de A1 en A35 punten van zorg zijn geworden. De gemeente blijft over dat soort zaken aan de bel trekken in Zwolle en Den Haag. Duurzaamheid vergt forse investeringen en het geld daarvoor is niet altijd beschikbaar. Doorlopend werd er discussie gevoerd

over waar wel en waar geen wel geld voor was. Een belangrijk item in die discussie was, wat publiek gefinancierd kon/moest worden en wat aan de samenleving overgelaten kon worden. Een ingewikkelde en doorlopende uitdaging. Met een ondersteunend programma werden burgers uitgedaagd om zelf in duurzaamheid te investeren.

Biodiversiteit

Borne profileert zich als een aantrekkelijke woongemeente. Natuur in de gebouwde omgeving maakt nadrukkelijk deel uit van een prettige woonbeleving. Borne kwam in 2014 met 'Wild Borne'. Burgers en bedrijven werden uitgedaagd om projecten te bedenken en uit te voeren rondom het thema biodiversiteit. Het aanzien van Borne is door uitvoering van die projecten op tal van plaatsen groener en aantrekkelijker geworden.

Verlichting

De toepassing van verlichting was een van de speerpunten in het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Borne. Inmiddels is alle openbare verlichting in de gemeente duurzaam. Ook de verlichting van sportvelden en openbare gebouwen is duurzaam. LED-verlichting lijkt, nu in 2030, alweer haar langste tijd gehad te hebben. Er zijn nieuwe varianten die een nog grotere besparing opleveren. Borne wil daarbij blijven aansluiten.

Energie

De kleinschalige opwekking van energie in de woonwijken en het gebruik van biogas is in Borne goed van de grond gekomen. Samen met het kleine windmolenpark aan de A1, de energie uit warmte-koudeopslag en het toenemende gebruik van zonne-energie in woningen voorziet Borne voor een behoorlijk deel in de eigen (afnemende) energiebehoefte. Door nieuwe isolatietechnieken kon er fors bespaard worden op de verwarming van woningen en bedrijfspanden. De slechte ventilatie van geïsoleerde woningen die aan het begin van de jaren 10 actueel was, is gelukkig door nieuwe inzichten en technieken niet meer aan de orde.

Mobiliteit

Dit onderwerp kwam al eerder aan de orde in de paragraaf 'Ruimte en Mobiliteit'. Het ging daar over het succes van de fiets en de fietsroutes. Hier moet het gaan over de beperking van het gebruik van auto's die nog op fossiele brandstoffen rijden en vooral over het stimuleren van elektrisch rijden. Nu iedere producent er in geslaagd is om betaalbare auto's te maken met een aanvaardbare actieradius, is er niets meer op tegen om auto's met benzine- en dieselmotoren te weren uit het dorpscentrum.

Duurzaam inkopen en aanbesteden

Bij aanbesteding en inkoop zijn – naast doelmatigheid – de

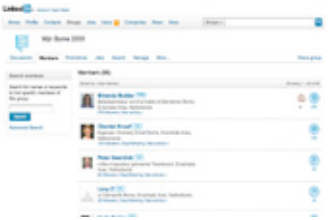
Regiegroep motiveert achterban om ambities te bepalen. 27 gesprekken met 260 deelnemers

thema's duurzaamheid en fairtrade altijd in beeld. Borne heeft zijn duurzaamheid in een convenant met alle Bornse bedrijven en organisaties vastgelegd. Daarin hebben alle partijen zich verbonden groene energie en minimaal 50% fairtrade producten te gebruiken. Sinds 2015 koopt de gemeente Borne voor 100% duurzaam in. Milieuaspecten en sociale aspecten vormen in het inkoopproces criteria, die er voor zorgen dat bij de daadwerkelijke levering van een product, dienst of werk, aan deze aspecten is voldaan.

Bouwen en wonen

Duurzaam bouwen en energieneutraal wonen staan lang op de lokale agenda. Duurzaam bouwen werd de afgelopen jaren vooral gestimuleerd door financiële maatregelen. In de jaren naar 2020 stond besparen van energie hoog op agenda, vanaf 2020 heeft Borne ingezet op energieneutraal wonen.

MijnBorne2030: uniek proces

Realisatie van MijnBorne2030 3

Dynamische dorpen is een visie met veel ambitie. Ambitie op het gebied van wensen en ideeën, in veel verschillende sectoren van de samenleving. In het verleden zou de overheid de aangewezen instantie zijn geweest om met de visie aan de slag te gaan.

Die opvatting past echter niet meer in de huidige tijd. De overheid heeft de positie niet meer om alleen – als solist – met een visie aan de slag te gaan en de overheidsfinanciën zijn niet meer toereikend om iedere ambitie waar te maken. De rol van de overheid is veranderd en zal – dat staat ook in deze visie – nog verder veranderen.

Aan de totstandkoming van MijnBorne2030, Dynamische dorpen, werkten veel inwoners mee. Via de regiegroep, via verenigingen en instellingen, of op eigen titel. De regiegroep heeft deze visie aangeboden aan de gemeenteraad van Borne, namens de gemeenschap. Alle organisaties en instellingen moeten bij hun beleidsbesluiten dan ook rekening houden met deze visie. Onderling mag, kan en moet de gemeenschap elkaar aanspreken op ieders inbreng om het gekozen scenario te verwezenlijken. De inzet van de visie, van MijnBorne2030, is dan ook dat de gemeenschap er mee aan de slag gaat. Het is immers een product van de Bornse samenleving! Actiepunten worden opgesteld en uitgevoerd door bevolking, maatschappelijke organisaties en gemeente gezamenlijk. Duidelijk mag zijn dat er daarbij hoge eisen gesteld worden aan de onderlinge communicatie. De visie wil niet alleen een stipje op de horizon zijn, maar vooral een concreet traject dat er voor zorgt dat de dynamiek die Borne in zich heeft, tot bloei komt.

Regiegroepleden in de pers

Cultuur in al zijn vormen betekent voor mij leefbaarheid. Sociale vitalisering betekent in mijn ogen ook economische vitalisering.

Evenementenmanager, Laura Reymer

Het project MijnBorne2030 is een goede aanpak om met alle burgers van Borne na te denken over onze toekomst in onze directe leef- en woon- en werkomgeving

Gerard Lohuis, WMO-platform

De complete visie MijnBorne2030 geeft een ontwikkelrichting aan. Voor iedereen in Borne met plannen of ideeën biedt de visie een houvast. De visie geeft in grote lijnen kaders aan over welke kant het op moet. Dat wil niet zeggen dat de visie star is. Starheid past ook helemaal niet bij het door de bevolking gekozen scenario, dat van de Dynamische Dorpen. Elkaar scherp houden. Samenwerken. Betrokken zijn en blijven. Dàt is de grote uitdaging van MijnBorne2030. Vanaf vandaag. Gemeente en regiegroep maken jaarlijks samen een uitvoeringsagenda. Het concept voor 2012 wordt in het najaar van 2011 besproken, samen met de evaluatie en het nazorgdocument van MijnBorne2030. Voorgesteld wordt om de uitvoeringsagenda vervolgens jaarlijks met de gemeenteraad te bespreken, bijvoorbeeld tijdens een openbare bijeenkomst in het Kulturhus De Bijenkorf.

Stemmen is een zekere “sociale verplichting”, maar dat geldt zeker nu!

Eric Markvoort en Carla Ruiter, Woonbeheer Borne

MIJN BORNE 2030...

STEMKAART

Jouw stem telt!

Stemmen kan op verschillende manieren. Door het invullen van je code op www.mijnborne2030.nl (de rest wijst zich vanzelf), door deze stemkaart terug te sturen via de post (postzegel is niet nodig) of door hem te deponeren in een stembus*. Stemmen die dubbel binnenkomen (bv. via de website en via een stembus) tellen maar 1 keer.

DYNAMISCHE DORPEN | TWENTSE STAD

GENIETEN & KOESTEREN | VAART DER VOLKEREN

Unieke Stemcode

Welk scenario heeft jouw eerste voorkeur? (a.u.b. 1 scenario aankruisen)

Welk scenario heeft jouw tweede voorkeur? (a.u.b. 1 scenario aankruisen)

☐ Dynamische Dorpen ☐ Twentse Stad ☐ Genieten & Koesteren ☐ Vaart der Volkeren

*Stembussen staan in het Kulturhus, het gemeentehuis, sporthal 't Hendrik, St. Stephanuskerk in Zenderen en bij de volgende supermarkten in Borne: Nettorama, Albert Heijn, Plus Wallenkamp, Plus Hulscamp en Aldi Marte.

Postzegel niet nodig

Mijn Borne 2030
Antwoordnummer 1009
7622 VB Borne

STEM OP HET SCENARIO VAN UW/JOUW VOORKEUR!

MIJN BORNE 2030...

Stem voor het Borne van Morgen!

Meer informatie:
www.mijnborne2030.nl
info@mijnborne2030.nl
www.twitter.com/mijnborne2030

Beste inwoner van Borne, Hertme of Zenderen,

Het is zover. De scenario's voor MijnBorne2030 zijn klaar. Het is nu aan u/jou! Welk scenario past het beste bij het Borne van morgen? Wees betrokken!

MijnBorne2030 nog even in het kort
Voor wie het gemist heeft: in 2001 heeft de gemeente Borne een toekomstvisie opgesteld. Een aantal wensen daaruit zijn gerealiseerd, zoals het Kulturhus, de Groene Poort en bureau Vrijwilligerswerk. Maar ook de wereld om ons heen is veranderd. Tijd voor een nieuwe visie. Maar dit keer niet van de gemeente, maar van de gemeenschap! En dat is nooit eerder gedaan! Twintig maatschappelijke organisaties werken samen met de gemeente aan MijnBorne2030. Trends, identiteit en ambities zijn de afgelopen maanden, samen met iedereen die mee wilde praten, in kaart gebracht. Met deze bouwstenen zijn scenario's gemaakt. En nu is het aan u/jou om te stemmen op het scenario dat u/je het beste vindt passen. Wat wordt MijnBorne2030?

Hoe gaat het stemmen in zijn werk?
Met de bijgeleverde stemkaart kunt u/kun je vanaf 7 april tot en met 17 april 2011 stemmen. Hoe? Dat staat op de stemkaart vermeld.

De keuze: welke scenario's zijn er?
Op www.mijnborne2030.nl is een uitgebreide beschrijving te vinden van de scenario's. Ook in de Borne Courant van 7 april staan ze beschreven. Op de achterzijde van deze brief staat de verkorte versie.

Weten wat er allemaal gebeurt?
Surf dan naar www.mijnborne2030.nl en volg de laatste nieuwsfeiten over MijnBorne2030. Voor vragen kunt u/kun je contact opnemen met Miranda Mulder, communicatieadviseur MijnBorne2030 via telefoonnummer 074 - 2658752. (Op werkdagen tijdens kantooruren).

Namens de regiegroep,

Rob Welten,
voorzitter regiegroep,
burgemeester van Borne

MijnBorne2030: wees betrokken!

“Kom stemmen. U bepaalt wat er in uw Borne gaat gebeuren.”
Wim, regiegroeplid SBO's en UCRT

“Het welzijn van ons en van onze volgende generatie gaat ons allemaal aan!”
Henk, regiegroeplid Zenderen

“Speciaal onze jonge Bornse inwoners, kom je stem voor jullie toekomst in Borne uitbrengen!”
Annelies en Gerard, regiegroepleden Lettenveld-Kerkedennen

“Stemmen is een zekere ‘sociale verplichting’, maar dat geldt zeker nu!”
Carla en Eric, regiegroepleden Woonbeheer

“Hoe moet Borne er over 20 jaar uitzien?”
Gerard, regiegroeplid WMO-platform

“Dit is het toppunt van democratie. Borne is het waard.”
André, regiegroeplid basisonderwijs

“Als je je stem niet gebruikt om te beslissen zal een ander dit voor je doen”.
Flon, regiegroeplid Oud Borne

In totaal brachten 4038 mensen hun stem uit

Identiteit van Borne

Bijlage 1

Als eerste bouwsteen voor de scenario's is er onderzoek gedaan naar de identiteit van Borne. De belangrijkste conclusies daaruit zijn hieronder verwoord.

Inwoners van de Bornse gemeenschap beoordelen hun gemeenschap met een 7.36. De algemene tevredenheid wordt vooral beïnvloed door de sociale en emotionele componenten en de omgeving. De gemeenschap Borne wordt door haar inwoners als positief ervaren. Borne is sociaal, inwoners voelen zich veilig. Ook is Borne goed bereikbaar; heeft een redelijke infrastructuur, een mooie, aantrekkelijke omgeving met voldoende natuur en een rijke historische achtergrond. Ook biedt de gemeente voldoende voorzieningen op verschillende gebieden.

Inwoners van de gemeente Borne wonen prettig en willen graag blijven wonen binnen de gemeenschap. Ze voelen zich thuis in en verbonden met Borne. Echter, het uitgaansleven, voorzieningen voor jongeren en de dorpskern van Zenderen laten te wensen over. Deze drie onderwerpen zijn tevens verbeterpunten voor de gemeenschap Borne. Daarnaast kan de gemeenschap Borne zich verder ontwikkelen wat betreft een aantrekkelijker winkelaanbod, meer (dag)toerisme, meer nadruk op de kwaliteit van het woonklimaat en meer aandacht voor de kerkdorpen.
De gemeenschap Borne wordt door mensen van buiten Borne beoordeeld met een 7.24. Dit is een minimaal verschil met de beoordeling van inwoners van de gemeente Borne.

Deze algemene tevredenheid wordt vooral beïnvloed door de componenten omgeving en emotioneel. Gezien de resultaten uit de vragenlijsten, komt het imago van de gemeenschap Borne sterk overeen met de identiteit. Inwoners van de gemeente Borne willen graag voor langere tijd in Borne blijven wonen.

Trends en ontwikkelingen

Bijlage 2

De regiegroep heeft opdracht gegeven ook een onderzoek naar trends en ontwikkelingen te doen om zo de tweede bouwsteen te krijgen voor de scenario's.

In themasessies is met verschillende experts gebrainstormd over de situatie zoals deze nu is en wat de te verwachten ontwikkelingen zijn. Hieronder de belangrijkste conclusies daaruit, waarbij ook een onderscheid is gemaakt tussen nu en richting 2030.

Bevolking anno 2011

Gezinnen met kinderen vinden Borne een aantrekkelijke woongemeente: 40% van de huishoudens bestaat uit die gezinnen (tegenover 35% huishoudens zonder kinderen en 27% eenpersoonshuishoudens). Borne heeft ruim 21.000 inwoners. Jongeren van rond de twintig vertrekken naar elders om te studeren of om te werken en daardoor is de groep tussen 20 en 35 jaar ondervertegenwoordigd. Borne is een 'witte' gemeente. Weliswaar is één op de tien mensen van allochtone afkomst maar slechts één op de twintig mensen is een niet-westerse allochtoon. Borne heeft het hoogst gemiddeld besteedbaar inkomen (€ 20.000 per huishouden) van Twente. De arbeidsparticipatie van mannen is 80%, van vrouwen bijna 55%.

Bevolking richting 2030

Het inwoneraantal van Borne blijft volgens het CBS licht stijgen. Net zoals de rest van Nederland krijgt Borne te maken met vergrijzing, maar jonge gezinnen blijven instromen en dat zorgt ervoor dat de bevolkingsopbouw evenwichtiger zal zijn dan in de omliggende gemeenten. Het totale aantal huishoudens stijgt, de groei van het aantal eenpersoonshuishoudens zal het grootst zijn. Het aantal westerse allochtonen blijft gelijk en vergrijst, het aandeel allochtonen in de bevolking groeit naar 11%.
Door de vergrijzing zal er een toenemend beroep gedaan worden

op de mensen die kunnen werken. Vooral de arbeidsparticipatie van vrouwen zal toenemen.

Werken en ondernemen anno 2011

Borne kent een dynamisch bedrijfsleven met een sterke positie voor het midden- en kleinbedrijf. Veel bedrijven zijn kleinschalig, belangrijke sectoren zijn: horeca, detailhandel, bouwnijverheid en logistiek. In de afgelopen jaren ging het de ondernemers goed en dat leverde een forse banengroei op. Borne heeft minder startende bedrijven dan omliggende gemeenten. De gemeente heeft hoogopgeleide starters op de arbeidsmarkt niet voldoende te bieden, want die groep trekt weg. Ondanks het groene landschap, het dorpse karakter en een sterk en goed gewaardeerd winkelaanbod, slaagt Borne er maar matig in om zich te profileren als recreatie & toerisme gemeente. Voor de landbouwsector is groei een overlevingsvoorwaarde. Borne heeft door haar ligging tussen wegen en spoor weinig mogelijkheden om te verkavelen. Zonder verkaveling krijgt de landbouwsector het moeilijk.

Werken en ondernemen richting 2030

Borne kan ontwikkelen in de sector recreatie & toerisme. Naast ontplooiing van de sector zelf kunnen met kleinschalige culturele activiteiten nieuwe accenten worden gezet. De gemeente biedt haar inwoners een aantrekkelijke woonomgeving. Borne kan zich daardoor profileren met Het Nieuwe Werken (vanuit huis werken en vanuit huis ondernemen). Daarnaast is het een belangrijke opgave om mensen met een hoog opleidings- en kennisniveau aan de gemeente te binden. Zij moeten het bedrijfsleven de slagkracht bieden die nodig is om te blijven innoveren en mee te bewegen met doorlopend veranderende markten. Ook sterke winkelvoorzieningen in het centrum bieden economische perspectieven. Kleinschaligheid is – ook als het over bedrijfsterreinen gaat – het sleutelwoord voor de economische ontwikkeling van Borne.

Ruimte en vervoer anno 2011

70% van de woningen in Borne is een koopwoning. De woningvoorraad sluit niet geheel aan bij de behoefte van senioren en mensen met een fysieke beperking. Met name senioren die op zoek zijn naar een appartement vinden in Borne niet wat zij zoeken. In de lagere huursector heeft Borne een overschot, tekorten zijn er in de duurdere sector (twee-onder-een-kap en vrijstaand).

Borne is een goed bereikbare gemeente. Borne heeft 2 afslagen naar de snelwegen (A1 en A35). De regio wordt erdoor ontsloten, maar ook de aansluiting op het landelijk snelwegennet is meer dan goed. Borne heeft een station met meer dan voldoende gratis parkeergelegenheid.

Ruimte en vervoer richting 2030

Borne maakt deel uit van de Netwerkstad Twente en vanuit de taakstelling die daaruit voor Borne voortvloeit, zal de gemeente verder groeien. De woonbehoeften veranderen de komende jaren, want Borne krijgt te maken met vergrijzing en groei van het aantal eenpersoonshuishoudens. Ontwikkelkansen zijn er op de gebieden natuur, recreatie en toerisme en kunst en cultuur. Dat worden grote kansen als Borne – in samenwerking met de partners in de Netwerkstad Twente –er in slaagt om de belemmeringen in de nationale en regionale natuurinfrastructuur te slechten.
Als de automobiliteit blijft groeien, en dat is de verwachting, zijn aanpassingen in de infrastructuur noodzakelijk. Er kan gekozen worden voor het afremmen van de automobiliteit, bijvoorbeeld door het fietsgebruik te stimuleren door de fietsinfrastructuur sterk te verbeteren.

Duurzaamheid anno 2011

Binnen de gemeente Borne begint duurzaamheid langzaamaan vorm te krijgen als een integraal onderdeel van de beleidsontwikkeling. Te denken valt aan de ambitie om duurzaam in te kopen, duurzamer te bouwen, het steeds verdergaande scheiden van afvalstoffen en het stimuleren van energiebesparing.
Tot op heden is duurzaamheid echter vooral gekoppeld aan het traditionele energiebeleid. Er is vooral aandacht voor de ambities op klimaatgebied (30% reductie van de uitstoot van broeikasgassen in 2020, een energiebesparing van 2% per jaar en een verhoging van het aandeel duurzame energie tot 20% in 2020).

Duurzaamheid richting 2030

Duurzaamheidsbeleid dient in de breedte ontwikkeld te worden. Highlights voor de komende jaren: zuiniger omgaan met energie, inpassing van alternatieve energiebronnen, bouwen van energiezuinige woningen, verduurzaming van bestaande woningen, stimulering van het gebruik van elektrische voertuigen, bevorderen van de biodiversiteit en het aantrekken van duurzame bedrijven.
De gemeente zoekt nadrukkelijke samenwerking met mogelijke partners op het gebied van duurzaamheid. Partners kunnen in dit verband ook burgers met duurzame plannen zijn.

Ambities

Bijlage 3

Als derde bouwsteen heeft de regiegroep ambities verzameld.
Hiervoor zijn in totaal 26 ambitiegesprekken gevoerd met verschillende groepen mensen.

Ook 110 jongeren hebben via een actie op hun scholengemeenschap hun mening gegeven. Daarnaast hebben meer dan 100 mensen via de BorneBox laten weten wat zij belangrijk vonden voor MijnBorne2030. De belangrijkste uitkomsten daaruit staan hieronder.

Identiteit

In Borne kennen inwoners elkaar en zijn de lijnen kort. Het is in Borne vertrouwd. Men voelt zich verbonden met de grond en met elkaar. De kwaliteiten van Borne worden als goed ervaren en als woongemeente heeft Borne regionale uitstraling. Een kwaliteitsslag moet ervoor zorgen dat die uitstraling verbeterd wordt, zeker als het gaat om het bedienen van de markt in het hogere segment. Behoud en uitbouw van de dynamiek is dé opdracht voor de komende jaren. Borne moet vooral zichzelf blijven.
De Bornse identiteit is samen te vatten in twee steekwoorden: noaberschap en gastvrijheid. 'Dynamisch' moet daar nadrukkelijker bij komen. Borne kijkt zowel naar binnen als naar buiten. Inwoners zijn betrokken op elkaar, maar buitenstaanders – toeristen, ondernemers en nieuwe inwoners – zijn erg welkom. Duidelijk is dat inwoners hechten aan de huidige kernkwaliteiten van de gemeente: een dorps karakter, de groene ligging en de nabijheid van stedelijke voorzieningen die snel en makkelijk bereikbaar zijn. Prettig en rustig wonen in een groen dorp met de stad toch dichtbij. Borne streeft naar een grote sociale cohesie, naar een hechte gemeenschap. Borne wil eigenzinnigheid tonen. Concurrentie met de steden in Twente is door de schaalgrootte niet echt aan de orde, de steden concurreren vooral met elkaar. Borne kan daardoor

en door de ligging, voor een eigen gezicht kiezen. Borne heeft meer kans om dat eigen gezicht te tonen als het een zelfstandige gemeente blijft.

Ondernemend

Borne is kleinschalig ondernemend. Het klimaat voor kleine bedrijven is er goed. Door een spannende combinatie van wonen en werken (Het Nieuwe Werken) kan Borne kansen creëren om zich te profileren als broedplaats voor innovatie. Innovatiekracht is nu al aanwezig maar voor doorontwikkeling is het wel noodzakelijk om partners (kennisinstituten en innovatieve bedrijven) te hebben die kunnen dienen als katalysator. Verdere ontwikkeling van het centrum en een onderscheidend centrum bieden nieuwe kansen voor de detailhandel, de horeca en de cultuursector.

Duurzaam

De wereld kan niet meer zonder goed rentmeesterschap. Duurzaamheid is erop gericht om ruimte, landschap en natuur minder te belasten en zuiniger om te gaan met grondstoffen en energie. Borne wil zich profileren als een gemeente die omgeven is door groen en mede daardoor een prettig woonklimaat heeft. Zonder een koppeling met duurzaamheid is die profilering nauwelijks geloofwaardig. Borne ontwikkelt daarom nadrukkelijk beleid op het thema duurzaamheid. Dat beleid wordt ontwikkeld in nauwe samenspraak met het bedrijfsleven. Uitvoering van beleid vindt plaats in een coproductie tussen bewoners, bedrijven en gemeente. De leefbaarheid in Borne is gebaat bij beperking van overlast van het verkeer binnen de gemeente maar ook aan de randen (de snelwegen). Borne zet in op duurzaam en energieneutraal bouwen.

Bereikbaar

Borne is goed bereikbaar en Borne is een goede uitvalsbasis. Er is een afslag Borne op de A35 en een op de A1 en er is een treinstation in Borne. Binnen de gemeente is de spoorlijn een fors obstakel. De overwegen gaan twaalf keer per uur dicht. De ambitie is dat er in 2030 minimaal een ongelijkvloerse kruising met het spoor is of dat een deel van het spoor verdiept is. Wijken en kernen zijn in 2030 logisch en snel bereikbaar. Vooral de (elektrische) fiets wordt gebruikt voor verplaatsingen binnen de gemeente en richting Hengelo. Er zijn snelle en veilige fietsroutes. In 2030 heeft de elektrische auto een eigen positie verworven. Borne loopt voorop met oplaadpunten voor auto's en fietsen. Borne profileert zich met haar bereikbaarheid.

Een koppeling met innovatieve ondernemers ligt op dat onderwerp voor de hand. Binnen de gemeente is kleinschalig openbaar vervoer belangrijk. Aansluiten bij het thema duurzaamheid ligt daarbij voor

de hand. Waar het de digitale bereikbaarheid betreft, sluit Borne telkens aan bij de laatste ontwikkelingen.

Sociaal en cultureel

Het kloppend hart van alle sociale en culturele ontwikkelingen is het Kulturhus Borne. Diensten en activiteiten vinden ook plaats in wijken en kernen, maar het Kulturhus zorgt voor ondersteuning en afstemming. De gemeente Borne en het Kulturhus voeren samen de regie over de sociale en culturele sector. De feitelijke standplaats van de regiefunctie is het Kulturhus Borne. Speerpunten in beleid zijn: noaberschap (mantelzorg), vrijwilligerswerk en de ondersteuning van kwetsbare inwoners. Voor kinderen, jongeren en ouderen zijn er activiteiten en ontmoetingsplaatsen.
De samenleving moet zich ontwikkelen als een netwerksamenleving met vele actoren op allerlei gebieden. De overheid is daardoor in 2030 niet meer de instantie die alles regelt en verzorgt.
Door vergrijzing en bezuinigingen zullen bewoners zelf meer verantwoordelijkheid gaan dragen voor eigen welzijn. Om daar inhoud aan te geven, slaan gemeente en Kulturhus nieuwe piketpaaltjes. Borne maakt van de verandering geen voornemen maar een route.

Borne wil zich vooral profileren als aantrekkelijke woongemeente. Zonder een eigentijds pakket aan sportieve, sociaal-culturele en culturele activiteiten en goede scholen kan die profilering niet plaatsvinden. Oud-Borne is een verrassend mooi deel van het centrum waar de tijd weinig vat op heeft gehad. Er zijn echter maar weinig buitenstaanders die Oud-Borne kennen. 'Als je niet weet waar het is, loop/rij je er aan voorbij.' In 2030 kent heel Twente Oud-Borne en vinden er regelmatig culturele activiteiten plaats die publiek trekken.

Recreatie en toerisme

Borne barst van de potentie: het heeft groene en aantrekkelijke kernen, een fraai en rustig buitengebied en de Groene Poort.
De extra pareltjes zijn Oud-Borne en de goede winkelvoorzieningen.
Borne trekt in 2030 veel meer toeristen dan in 2011. Er worden opvallende dagarrangementen ontwikkeld, er zijn toeristische routes en voor degenen die langer willen blijven (aansluiten bij nationaal landschap Twente) is er een diversiteit aan verblijfsaccommodatie beschikbaar. Met kleinschalige culturele evenementen wordt een heel nieuwe doelgroep aangesproken.
De horeca is goed ontwikkeld en trekt bezoekers uit de regio.

Wonen

Borne, Zenderen en Hertme bieden een aantrekkelijke woon-omgeving en dat moet vooral zo blijven. De voorzieningen zijn goed en afgestemd op de behoeften van de bewoners. Om zicht te

> **Het welzijn van ons en van onze volgende generatie gaat ons allen aan. En: we doen het met elkaar en voor elkaar!**
>
> *Henk Semmekrot, Dorpsraad Zenderen*

houden op wat die behoeften zijn en hoe die veranderen, wordt er een permanente dialoog op gang gebracht. Minimaal een keer per jaar is daar extra aandacht voor. De groei van Borne is in absolute zin tot 2030 beperkt, ingezet wordt op een kwalitatieve groei.

Veiligheid

Veiligheid, verkeersveiligheid en het veiligheidsgevoel – begrippen die gekoppeld zijn aan het fenomeen leefbaarheid – zijn belangrijke items als het over wonen gaat. Veiligheid is voor een deel de verantwoordelijkheid van de overheid, maar van inwoners mag ook wat verwacht worden. Verkeersveiligheid heeft bijvoorbeeld alles te maken met het gedrag van de inwoners. Oneindig investeren in fysieke verkeersmaatregelen is niet aan de orde, maar de huidige knelpunten worden wel aangepakt . Ander gedrag in het verkeer in de eigen woonomgeving wordt gekoppeld aan sociale cohesie: bewoners spreken elkaar aan. De slogan 'schoon, heel en veilig' moet het leidende begrip zijn als het over veiligheid gaat.

> **MijnBorne2030 vind ik een uitdagend proces, waarin de burgers volop aan hun trekken komen.**
>
> *Wim Hesselink, BBO*

Meer lezen en/of betrokken blijven? www.mijnborne2030.nl